

УДК 373.2.015.31:793.31](477)«1945/1991»

О. Г. Вільхова, кандидат педагогічних наук, асистент кафедри дошкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

ФОРМИ І МЕТОДИ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ В УКРАЇНІ (1945 – 1991 рр.)

У статті розглядаються основні форми і методи, які використовували керівники дитячих хореографічних колективів у своїй роботі (1945 – 1991 рр.). Проаналізовано специфіку роботи педагогів з дітьми дошкільного віку, схарактеризовано особливості народної хореографії як потужного чинника виховання і розвитку особистості.

Ключові слова: форми виховання, методи хореографічного впливу, народна хореографія, діти дошкільного віку, танцювальні гуртки.

Хореографічна освіта за змістом і спрямованістю в сучасному світі стала однією з важливих ланок модернізації освітнього простору України й виступає потужним чинником мотиваційного розвитку, самореалізації, професійного самовизначення та формування життєвої позиції особистості. Дитяча народна хореографія є невід'ємною ланкою в системі неперервної хореографічної освіти, спрямованою на самовдосконалення дітей. Багатожанровість і масовість дитячого хореографічного аматорства в сучасних умовах зумовлює його функціонування у різноманітних організаційних формах: гуртках, хореографічних студіях, танцювальних ансамблях, творчих об'єднаннях позашкільних закладів тощо.

Аналіз наукової розробки форм і методів виховання дітей засобами народної хореографії засвідчує, що упродовж радянського та сучасного періодів нагромаджено чимало архівних джерел, історичної, психолого-педагогічної, науково-мистецької літератури, що стосується різних аспектів цього складного поліфункціонального явища.

Спираючись на розробки науковців обраного періоду (Г. Березова, Л. Бондаренко, К. Василенко та ін.) [1; 2;3], вивчаючи значний масив документів, нами виокремлено методи хореографічного виховання дітей дошкільного віку в Україні у 1945 – 1991 роках: пояснення, показ, гра, імпровізація, власний приклад,

вивчення танцювальних композицій, метод використання музичного супроводу тощо. Протягом обраного історичного періоду основними формами виховної діяльності дошкільників були масові, групові та індивідуальні.

У досліджуваній період (1945 – 1991 рр.) одними із педагогічних центрів хореографічної роботи з дітьми 3 – 6 років були позашкільні та заклади дошкільної освіти. Проблема організації і раціонального використання дозвілля дітей завжди була досить актуальною. Зважаючи на це, під час наукового аналізу, ми встановили, що зазначена проблема мала ефективне вирішення у результаті регулярного відвідування дошкільниками танцювальних гуртків, які діяли в дитячих садках, позашкільних закладах, будинках культури, сільських клубах тощо. Хоча в роботі вчителів хореографії спостерігалися певні недоліки, однак такі танцювальні гуртки були одними із найпопулярніших і найулюбленіших дітьми видів виховної роботи. Використання у цьому процесі різноманітних форм і методів дозволяло дошкільникам з користю проводити свій вільний час, залучатися до світу народного танцювального мистецтва [2, с. 118].

Особливо варто зупинитися на хореографічній підготовці дітей у позашкільних навчально-виховних закладах, які були важливою ланкою у системі виховання підростаючого покоління. Протягом аналізованого періоду відбувався стрімкий розвиток змісту роботи позашкільних дитячих хореографічних установ, розширення їхнього впливу на школу і заклади дошкільної освіти, охоплення гуртковою хореографічною діяльністю значної кількості дітей. Така хореографічна діяльність спрямовувалася на розвиток творчих здібностей, нахилів та інтересів дошкільників і, у зв'язку з цим, на удосконалення роботи гуртків, дитячих об'єднань за інтересами, на залучення значної кількості дітей до системи індивідуальних і колективних форм роботи [1, с. 62].

Однією з найдієвіших масових форм виховної діяльності із старшими дошкільниками в тогочасній Україні були виступи перед широкою аудиторією, а саме – упорядкована система організації і проведення звітних

концертів, оглядів, конкурсів, олімпіад, фестивалів дитячої художньої самодіяльності. Наслідуючи, засвоюючи та розвиваючи найкращі традиції національної культури, хореографічна творчість дітей віку була органічною частиною суспільного життя країни і яскраво розкривалася під час міських, районних, обласних, республіканських оглядів, конкурсів та фестивалів, виступала могутнім фактором естетичного і культурного виховання особистості.

Таким чином, вивчення шляхів розвитку теорії та практики виховання у різні історичні періоди дає можливість прослідкувати генезу багатьох педагогічних проблем сучасності, допомагає виробити критично-творче ставлення до педагогічних надбань минулого, забезпечує оволодінням кращими мистецькими здобутками.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березова Г. Класичний танець у дитячих хореографічних колективах. К. : Музична Україна, 1977. 272 с.
2. Бондаренко Л. А. Ритміка і танець у 1-4 класах загальноосвітньої школи . К. : Муз. Україна, 1989. 232 с.
3. Василенко К. Ю. Лексика українського народно-сценічного танцю : навч. посіб. для інститутів культури . К. : Мистецтво, 1996. 494 с.